

יוסף חיים עליכם

פרשת מטות – מסעי

העלון מוקדש לע"צ הגאון הגדול
הרה"ג שמואל אויערבאך זצוק"ל

שאלות ותשובות – הלכות טבילת כלים והלכות עבודה זרה – שנה ב'

1. **שאלה:** מדוע צריך להטביל כלי חדש שקנה מגוי?
תשובה: אנו מכניסים את הכלי לקדושת ישראל וצריך להעביר את רוח הטומאה ששורה בכליו של הגוי.
2. **שאלה:** האם גם כלי נוי צריכים טבילה?
תשובה: נאמר בפסוק שממנו לומדים דין טבילת כלים " כל אשר יבוא באש... דווקא כלים של סעודה שאוכלים בהם או שמבשלים בהם מאכלים מכאן שכלי נוי אינן צריכים טבילה.
3. **שאלה:** האם כלים שעשויים מאבנים או מעץ צריכים טבילה?
תשובה: מהתורה דווקא כלי מתכות אבל כלי אבן חרס ועץ אינם צריכים טבילה, וכלי זכוכית מכיוון שדומים קצת לכלי מתכות שיכול לשוברם ולהתיכם מחדש צריכים טבילה, ויש סוברים שאפילו כלי מתכות אינם חייבים טבילה מהתורה אלא מדרבנן.
4. **שאלה:** האם ניתן להטביל כלי גדול לחצאים שתחילה טובל צד אחד ואח"כ צד שני?
תשובה: כאן לא מועיל טבילה לחצאים כמו בהגעלת כלים, שאם יש לו כלי גדול ולא יכול להגעילו בבת אחת, מגעילו חצי צד והופך ומגעילו צד שני אבל טבילת כלים לא מועיל הדבר מכיוון שלומדים מהפסוק "אך במי נידה יתחטא" שזה דומה לטבילת נידה שצריך להיות הכל בבת אחת.
5. **שאלה:** כלי שמאחסן בו את היין או דבר מאכל אחר האם גם חייב בטבילה?
תשובה: כלים אלו אע"פ שלא מבשלים בהם ולא אוכלים איתם חייבים טבילה בברכה וכן המנהג ולא יחשוש לחולקים.
6. **שאלה:** האם חייב לטבול כלי חרס מצופים וכן כלי פרפורי?
תשובה: יטבול אותם בלי ברכה, ואם יש לו כלי שחייב בברכה טוב שיטביל אותם עם הכלי שמברך עליו ויפטור בברכה אחת את כולם.
7. **שאלה:** האם ילד קטן שלא הגיע לבר מצווה יכול לטבול כלים?
תשובה: צריך שתהיה הטבילה על ידי אדם גדול שהגיע למצוות. וכתב הרב הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל שבכלי זכוכית שחיובים מדרבנן, נאמן הקטן לומר שהטבילם.
8. **שאלה:** כיצד יאחוז הכלי בשעה שמטבילו?
תשובה: כשאוחזו הכלי בידו לא יתפוס בחזקה אלא ירפה מעט שיכסו המים גם במקום שאוחזו לכתחילה טוב שיטביל ידיו במקווה לפני שטובל הכלים.
9. **שאלה:** מה מלמד אותנו הכלל אין הולכים בכלי אלא אחר רוב תשמישו?
תשובה: כלי גדול שבדרך כלל מחמם בו מים לשאר צרכי ביתו לא לאכילה ולשתיה, ופעם אחת נזדמנה סעודה גדולה והרתיחו בו מים לשתיה, אע"פ כן אינו צריך טבילה כי הולכים אחר רוב תשמישו העיקרי. וכתב הרב הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל שחצובה כיון שאינה עשויה לחמם עליה לחם אלא רק לפעמים עושים כן, אינה צריכה טבילה, כי עיקר תשמישה להניח עליה סירים.
10. **שאלה:** כלי שבישל הגוי בו ובלוע בו מאכל איסור מה דרך טבילתו?
תשובה: חייב לעשות לו קודם הגעלה ואח"כ יטבולו ואם טעה והטבילו לפני כן, יש מחלוקת אם מועיל, לכן יחזור ויטביל בלי ברכה לאחר שיגעילנו.
11. **שאלה:** מה דין מאכל שנתבשל בכלי שלא היה טבול?
תשובה: מאכל שנתבשל בכלי שלא טבולו אותו מותר באכילה אך הכלי טעון טבילה.
12. **שאלה:** ישראל שנתן חתיכות כסף לגוי שיעשה בהם כוס האם צריך טבילה?
תשובה: מכיוון שהחומר של ישראל והגוי רק שליח לעשות את הכלי, דעת מרן השולחן ערוך שלא צריך טבילה ואילו הרמ"א חולק וסובר שיטבול אותו בלי ברכה וכן ראוי להורות. ולדעת הרב הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל עיקר ההלכה כדעת מרן השו"ע.
13. **שאלה:** אלו כלים צריכים טבילה בלא ברכה?
תשובה: סכין של שוחטים וכן סכין שמנקרים הבשר יטבול בלי ברכה אבל שיפודים שצולה בהם הבשר צריכים טבילה בברכה. רחיים שמיועדים לטחינת קפה בלבד וכן קערות שלשים בהם את העיסה יטבול בלי ברכה.
14. **שאלה:** מה נוסח הברכה כאשר מטביל רק כלי אחד?
תשובה: יברך אשר קידשנו במצוותיו וציוונו על טבילת כלי. ואם בירך בלשון רבים יצא ידי חובה.
15. **שאלה:** אדם שיש לו כלי שמסופק אם צריך טבילה, מה ראוי לו לעשות?
תשובה: יטביל עמו כלי אחר שחייב בטבילה בודאי, ויברך עליו, ויכוון לפטור את הכלי המסופק.
16. **שאלה:** מה יעשה אדם שמצא פסל של עבודה זרה?
תשובה: עבודה זרה אסורה בהנאה ומצווה על האדם שיבערנה ויאבדנה מן העולם.
17. **שאלה:** מה ההבדל בין עובדי עבודה זרה שבימינו לימי קדם?
תשובה: בימי קדם היו אדוקים מאד בע"ז והיו חוקקים צורת עבודתם על כל כליהם ומשתחוים להם, לכן המוצא כלי שלהם אסור בהנאה וצריך להשמידו אבל בימינו כאשר מציירים צורת עבודתם כוונתם רק לדרך כבוד ולא משתחוים לכלי עצמו לכן מותר הכלי בהנאה.
18. **שאלה:** מה דין צורת שתי וערב שגויים ששמים על צווארם?
תשובה: דבר זה נעשה לזכרון בעלמא ואין דינו כדין ע"ז. ועל כל פנים אותם צורות הנמצאים בצווארם של הכמרים שלהם ראוי להחמיר כדין עבודה זרה.
19. **שאלה:** מה דין צורת שתי וערב שגויים ששמים על צווארם?
תשובה: דבר זה נעשה לזכרון בעלמא ואין דינו כדין ע"ז. ועל כל פנים אותם צורות הנמצאים בצווארם של הכמרים שלהם ראוי להחמיר כדין עבודה זרה.
20. **שאלה:** האם גם בבגדים נאים או שטיח יפה שאדם הביא לכבוד עבודה זרה שייך דין תקרובת ע"ז?
תשובה: גם בבגדים או כלים יפים שייך דין תקרובת ע"ז ואסור להנות מהם.
21. **שאלה:** ישראל שביא נוצרים לקנות ממנו דבר לצורך שתי וערב שלהם מה יעשה?
תשובה: אסור לו למכור להם ואפילו שיש אומרים שאם אפשר להם לקנות מאדם אחר מותר לו, וראוי להחמיר והנהוג ישא ברכה מאת ה' בעולם שכולו טוב.

22. שאלה: האם גם בימינו יש מציאות שאדם יתקל בעבודה זרה שצריך לבערה?

תשובה: גם בימינו נפוץ הדבר במיוחד בהודו ולכן צריך להיזהר מאד בכל מיני דברים הבאים משם לפעמים חס וחלילה יכול לקבל מחברו פסל או מתנות יפות שעובדים שם בהודו ועובר איסור כל רגע שמשאיר אותם בביתו שנאמר "לא תביא תועבה אל ביתך".

23. שאלה: מה לומדים אנו מהפסוק "לא תעשון אתי אלהי כסף"?

תשובה: למדו מכאן שלא יעשה אדם צורת ארבעה פנים שבמרכבה כאחד כלומר פני שור אדם אריה ונשר לחיה אחת.

כתב הרב הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל אסור לבנות בית דוגמת ההיכל, השוה במידותיו לאורכו ולרוחבו, וכן לא יעשה כמנורת המקדש במידותיה, אבל מותר לבנות דגם מוקטן של בית המקדש וכליו כדי ללמד התלמידים.

24. שאלה: האם מותר לעשות צורת אדם בולטת?

תשובה: אסור לעשות צורת אדם אפילו עושה רק צד הפנים בולט בלי צד האחור. ואם עושה רק צורת הראש בלבד הצד הקדמי בלי הצד האחורי מותר. ויש אוסרים גם בזה וראוי להחמיר כיון שזה איסור תורה וכתב הרב הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל כאשר אין צורת אדם שלם ועושה רק את הפרופיל צד שלו אפילו אם זה בולט מותר שהרי אין כאן אדם שלם. ומותר לעשות בובות לילדים אפילו אם עושה צורת אדם שלם.

25. שאלה: עובד עבודה זרה שהזמין את ישראל חברו לסעודת נישואין של בנו האם מותר לו ללכת לשם?

תשובה: אסור לאכול שם אפילו יביא לו מאכלים כשרים וכן אם יביא מביתו אוכל משלו אסור הדבר שנלמד מהפסוק "וקרא לך ואכלת מזבחו" שנחשב לאדם עצם האכילה כאילו אוכל משל הגוי

כי לקח טוב נתתי לכם - לא יחל דברו ככל היוצא יעשה מפיו

ידועה היא מעלת השתיקה וכמה היא חשובה ויקרה היא עד שאמרו חז"ל כי המובחרת שבמידות והסממנים הטובים היא מידת השתיקה וכלשונם "סמא דכולא משתוקא". (מגילה יח.) וככל שיוכל אדם להרבות בה, קנה שם טוב לעצמו וקנה לו חיי העולם הבא. שם טוב, משום שהמרבח בדברים נקרא כסיל שנאמר "כל רוחו יוציא כסיל" (משלי כט) ולעומת זאת אם "גם אוויל מחריש - חכם יחשב" (משלי יז.) וחיי העולם הבא, כי מובא (באגרת הגר"א) שכל שעה שחוסם אדם את פיו, זוכה לעתיד לבוא באור הגנוז שאין כל מלאך ובריה יכולים לשער. והנה אמרו חז"ל "אמור מעט ועשה הרבה" (אבות א) ופשט הדברים הוא בלשון צווי, מעט בדיבור והרבה במעשים, ברם רמז הרומז על הארס בא בלשונם, כאשר פירש הרב חיד"א (פני דוד פרשת חיי שרה), כי סגולה יקרה טמונה כאן והיא שעל ידי שתאמר מעט, תוכל לעשות הרבה. כי האומר ומדבר הרבה, סגולה היא שלא יוכל לעשות אלא מעט ונמצא אם כן שהממעיט בדיבורו סגולה היא לקיום אמרי פיו. ובזה יובן בס"ד הפסוק הנ"ל: לא יחל דברו, פירש רש"י, לא יעשה דבריו חולין. ע"כ. והיינו - על פי הרמז - שדבריו של אדם יהיה בעיקר בענייני קדושה ואילו בענייני חולין יהיו דבריו מעטים כנ"ל ועל ידי זה ככל היוצא מפיו יעשה (נועם התורה).

מצותיך שעשועי

מדרש רבה: "אמר רבי שמואל בר נחמן כל מי שנודר ומשהה את נדרו סוף שבא לידי עבודה זרה וגלוי עריות ושפיכות דמים ולשון הרע. ממי אתה למד כולם? מיעקב! ע"י שנדר ושהה את נדרו בא לידי כולן: עבודה זרה מנין: (בראשית לה' ב'): "ויאמר יעקב אל ביתו... הסרו את אלקי הַנְּכָרִים. גלוי עריות מנין: מדינה שנאמר (שם ל"ד א'): "וַתִּצְאָא דִּינָה". שפיכות דמים מנין: שנאמר (שם ל"ד כה'): "וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְהִיּוֹתָם לְבָאִים". לשון הרע מנין: שנאמר (שם לא' א'): "וַיִּשְׁמַע אֶת דְּבַרֵי בְנֵי לֶבֶן". ורבנן אמרי כל מי שנודר ומשהה נדרו קובר את אשתו ככתוב (שם מח' ז'): "וַיִּצְאֵי בְבָאִי מִפְּדֵן מִתָּה עֲלֵי רְחֵל". אמר ר' שמואל בר רב יצחק: כל מי שנודר ומשלם יש לו שכר על הנדר ועל השילום שנאמר (תהלים ע"ו יב'): "יְנַדְּרוּ וְשִׁלְמוּ לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם". ומי שנודר ומשהה נדרו גורם מיתה לעצמו דכתיב (דברים כ"ג כב'): "כִּי דָרַשׁ דְּרָשׁוּ ה' אֱלֹהֶיךָ מִעַמְּךָ". ממך נפרעין ולא מממונך". השם יזכנו להזהר מנדרים, וירגיל עצמו לומר "בלי נדרי".

"אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים לצבאותם ביד משה ואהרן" שבעים פנים לתורה, אמרו חכמינו זכרונם לברכה גלות מכפרת עוון, ואלה המסעות כדי לכפר על עוונות הנשארם מארץ מצרים על מה שהיו מתלוננים בכל מסע ומסע על השם ועל משה.

ומי שמקבל על עצמו ייסורין ומכתת רגליו והולך ממקום למקום לתורה מכפר עוונות הנסתרים שיש לאדם אבל עוונות הידועים על האדם צריך וידוי תענית, תשובה, ועל ידי זה זוכה שיבוא לו ייסורים שאין בהם בטול תורה, כמו שאמרו חכמינו זכרונם לברכה כל ייסורים שאין בהם בטול תורה ולא בטול תפילה נקראים ייסורים של אהבה, והמסעות הן ייסורים של אהבה, ומכפרים על העוונות הנסתרים מהאדם ויש לפעמים שהקדוש ברוך הוא שולח צרות לרבים בכדי שיתגדל שמו בין הגויים להראות להם שיש פטרון לישראל ואנחנו עמו וצאן מרעיתו וזה תלוי בדור ובמקום כפי מה שהקדוש ברוך הוא יודע. [אהבת חיים]

סיפורי צדיקים

החסידים התכנסו סביב שולחנו של המגיד ממזעריטש, רבי דובער, והוא סיפר סיפור על הרבי שלו, הבעש"ט הקדוש. "הייתה זו שבת רגילה אצל הבעש"ט, פתח המגיד וסיפר, "עד לסיימו". ואז המשיך לספר: מיד לאחר סיום תפילת ערבית - עוד לפני ההבדלה - נכנסה אישה אחת לחדר שבו התפללו הבעש"ט וחסידיו. "רבי, אתה מוכרח לעזור לי!" היא קראה. "אני צריכה בדחיפות כסף כדי להשיא את בתי ואין בכיסי אף פרוטה!" הבעש"ט האזין לדבריה ולאחר מכן הורה לחסידיו להכניס ידיהם לכיסם ולתת כל כסף שימצאו שם למען המטרה החשובה. למרבה הפלא, הכסף שמצאו בכיסיהם הגיע בדיוק לסכום שהאישה אמרה שהיא זקוקה לו. "אמרו לי", חתם המגיד את סיפורו, "מהו הלך שיש ללמוד מסיפורו זה של הבעש"ט?"

חסיד אחד הביע את דעתו: "הסיפור מראה את כוחותיו הפלאיים של הבעש"ט. למרות שהאירוע התרחש כמה דקות לאחר יציאת השבת - ולאף תלמיד לא היה כסף בכיסו, כמובן - חולל הבעש"ט נס כדי לעזור לאישה המסכנה".

"יש לנו סיפורים רבים שמראים את יכולתו של הבעש"ט לחולל ניסים", אמר המגיד. "לשם כך אין לנו צורך דווקא בסיפור הזה".

"אבל כאן היה זה נס כפול - לא זו בלבד שהבעש"ט גרם לכסף להופיע באורח פלא, אלא היה זה הסכום המדויק - עד לקופיקה האחרונה" התערב חסיד אחר. שוב אמר המגיד שלא חסרים סיפורים הממחישים ניסים מדהימים, גם כפולים ומכופלים, שחולל הבעש"ט.

חסיד שלישי אמר: "ברור שהבעש"ט מסוגל לחולל ניסים מופלאים. אך הבעש"ט יכול היה לגרום לכל הכסף להופיע בכיסו שלו, וכך לעשות את המצווה הזאת בעצמו. אך בגלל אהבתו הגדולה לזולת, הוא רצה לחלוק מצווה זו עמם וכך גרם לכסף להופיע בכיסיהם של כל הנוכחים. אני חושב שזהו המסר של הסיפור". "אם יורשה לי לומר", אמר המגיד, "אני סבור שהסיפור הזה אינו עוסק כלל בבעש"ט. אני חושב שסיפור זה הוא באמת אודות גדולתם של תלמידיו. אף שהשבת זה עתה הסתיימה ולאיש מהם לא היה כל כסף, הם הכניסו את ידיהם לכיסם ועשו כהוראת הרבי באמונה

שלמה וללא פקפוק... [סיפורי הבעש"ט]

נא לא לקרוא בשעת התפילה!

להקדשה: 02-6522704

לעלוי נשמת יצחק בן פרידה, יעקב בן ריחנה מיכל ז"ל בת צדיקה ורחמים הי"ו